

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.informationsutbyte@regeringskansliet.se

Fi2021/02991

Promemorian Utökat informationsutbyte Ds 2022:13

Utifrån utredningens uppdrag och de i delrapporten identifierade bristerna i nuvarande lagstiftning anser förvaltningsrätten att de i promemorian lämnade förslagen får anses ha goda skäl för sig. Förvaltningsrätten bedömer dock att följande delar i den föreslagna lagstiftningen behöver övervägas ytterligare.

Lämpligheten av en generalklausul för ett rutinmässigt uppgiftsutbyte

I promemorian redogörs för att omfattande utlämnande av sekretessbelagda uppgifter enbart med stöd av generalklausulen i 10 kap. 27 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, hittills inte har ansetts lämpligt. Det anges att den nuvarande generalklausulen bygger på att ett rutinmässigt uppgiftsutbyte i regel ska vara särskilt författningsreglerat, och att regeringen i senare lagstiftningsärenden har gjort bedömningen att det oftast inte är lämpligt att ett omfattande utlämnande av sekretessbelagda uppgifter sker enbart med stöd av generalklausulen.

Den nu föreslagna generalklausulen i 10 kap. 15 a § OSL, som har stora likheter med 10 kap. 27 §, föreslås likväl tillämpas för just sådant storskaligt, rutinmässigt uppgiftsutbyte. Förvaltningsrätten ställer sig frågande till denna ändrade bedömning - att det nu skulle vara lämpligt, och särskilt till att denna ändring inte analyseras eller motiveras närmare. Konsekvenserna av detta ändrade förhållningssätt behöver enligt förvaltningsrätten ytterligare belysas.

Möjligheten till, och lämpligheten av, ett rutinmässigt uppgiftsutbyte utan bedömning i det enskilda fallet

I promemorian anges att när det är motiverat med ett rutinmässigt uppgiftslämnande med stöd den föreslagna 10 kap. 15 a OSL, måste den bedömning som ska ske enligt bestämmelsen göras på förhand, och att den inte behöver avse en prövning i varje enskilt fall. Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att vissa kategorier av uppgifter kan lämnas ut rutinmässigt. Hur övergripande den bedömningsnivån kan vara när det gäller sekretessbelagda uppgifter är dock frågan. Förvaltningsrätten bedömer också att de skrivningar i prop. 1979/80:2 s. 80 f som hänvisas till på s. 120 i utredningen inte fullt ut avser samma sak. Att uppgifter rutinmässigt ska kunna lämnas till andra myndigheter utan en bedömning i det enskilda fallet står också i viss motsättning till den avvägning som ska göras enligt andra stycket i den

föreslagna 10 kap. 15 a § OSL. I promemorian redogörs nämligen för att den bedömningen visserligen kan ta sikte på kategorier av uppgifter, men också enskilda fall. Sker uppgiftslämnandet rutinmässigt finns det emellertid risk att enskilda fall, där uppgifterna inte ska lämnas ut, inte uppmärksammas. Förvaltningsrätten efterlyser en utförligare analys, och klargöranden av dessa frågor.

En tydligare definition av rekvisitet *behövs*

Förvaltningsrätten noterar att någon närmare definition inte ges av begreppet *behövs* i den föreslagna bestämmelsen i 10 kap. 15 § a OSL. Med hänsyn till den stora betydelse som rekvisitet kan antas komma att få vid tillämpningen av bestämmelsen kan avsaknaden av en närmare definition komma att ge upphov till många tolkningssvårigheter. I promemorian hänvisas till de uttalanden som regeringen gjorde beträffande begreppet i prop. 2015/16:167. I det då aktuella lagstiftningsförslaget var det emellertid fråga om samverkan mellan ett begränsat antal myndigheter inom ramen för särskilt beslutad samverkan. Den nu föreslagna bestämmelsen har ett betydligt vidare tillämpningsområde. Regeringens uttalande där kan, enligt förvaltningsrättens mening, därför inte överföras rakt av till den nu föreslagna lagstiftningen. Tydliggöranden i denna del efterfrågas således av förvaltningsrätten.

Alternativ till, och konsekvenserna av, ett svagare sekretesskydd för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden behöver utredas ytterligare

I promemorian görs bedömningen att det inte krävs nya bestämmelser om sekretess med anledning av förslaget om införandet av den nya bestämmelsen i 10 kap. 15 a OSL. Som utredningen konstaterar är det en grundläggande princip inom sekretessregleringen att sekretess som huvudregel inte följer med en uppgift när den lämnas till en annan myndighet, och att det innebär att samma uppgifter kan omfattas av olika starka sekretessbestämmelser beroende på vilken myndighet som uppgifterna begärs ut från. Utredningen bedömer att den föreslagna bestämmelsen, trots den säkerhetsventil som föreslås i andra stycket, kommer att leda till ett svagare sekretesskydd för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden – och att det i vissa fall får anses godtagbart.

Förvaltningsrätten konstaterar att syftet bakom de föreslagna lagändringarna är att underlätta för myndigheter att utbyta information med varandra, och inte att enskilda i större utsträckning ska få tillgång till uppgifter från myndigheterna. Mot den bakgrunden anser förvaltningsrätten att det behövs en mer omfattande analys av behovet av förändringar av sekretessbestämmelserna för att skydda uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden när de lämnas från områden med starkare sekretess till områden med svagare. Med hänsyn till att övervägande skäl kan anses tala mot ett utlämnande av uppgifter från en myndighet till en annan om sekretesskyddet hos den mottagande myndigheten är svagare riskerar avsaknaden av kompletterande sekretessregler att leda till att uppgifter, som en annan myndighet egentligen behöver, inte lämnas ut. Detta skulle motverka syftet bakom den föreslagna lagändringen.

Förvaltningsrätten efterlyser vidare en tydlig analys av i vilka fall ett utlämnande av en uppgift till en annan myndighet kommer att innebära en svagare sekretess för uppgifterna. I den del av utredningen där en utökad uppgiftsskyldighet mellan vissa specifika myndigheter föreslås görs en bedömning av i vilka fall ett utlämnande av en uppgift från en myndighet till en annan kommer att innebära ett svagare sekretesskydd. Analysen visar, enligt förvaltningsrättens mening, på behovet att utreda frågan även

beträffande utlämnande mellan andra myndigheter, enligt föreslagna 10 kap. 15 a OSL. Den oöverskådliga mängd utlämnande i olika konstellationer medför såklart att någon lika detaljerad utredning inte låter sig göras, men bör inte heller hindra en i varje fall översiktlig undersökning samt vissa konkreta exemplifieringar.

I övrigt har förvaltningsrätten, utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, inga synpunkter på förslagen i promemorian.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Cecilia Mauritzson efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Olof Björk.

Cecilia Mauritzson

Olof Björk